

”Jag sa ju att jag var sjuk”

FOTO: MAGNUS CARLSSON

Gravvård på kyrkogården i Key West, Florida, USA.

Key West i Florida är berömt för att vara »the southernmost point of continental USA», för de vackra solnedgångarna, för Hemingways hus och Sloppy Joe's bar. Det finns ytterligare en plats, som är värd ett besök – stadens kyrkogård. Där tycks råda en morbida humor, vilket avspeglas i texten på en del gravstenar. Hustrun till en notoriskt otrogen äkta hälft har låtit inrista: »This night at least I know where he sleeps» och man finner ytterligare flera högst ovanliga inskriptioner.

Som läkare stannar man förstummad inför en ljusbrun sten, fäst vid en grå mur. Den innehåller ett namn, datum och årtal för födelse och död och överst i versaler texten »I TOLD YOU I WAS SICK».

Många frågor infinner sig. Vem var BP Roberts? Man eller kvinna? Vad orsakade bortgången vid endast 50 års ålder i modern tid? Vem hade bestämt att denna inskription skulle göras och varför?

Olika säkra källor kan omtala att under stenen vilar en kvinna, som sökte olika läkare för diffusa symtom ett flertal gånger de sista åren av sin levnad. Man lyckades inte förklara hennes symtom, och kvinnan betraktades slutligen som hypokondriker. Den exakta döds-

orsaken kan inte uppges, men precis som texten anger var hon verkligen sjuk. Hon dog således av en progressiv somatisk åkomma och inte genom olycka eller suicid. Det var kvinnans eget uttryckliga önskemål att inskiftningen på stenen skulle göras; en markering att hon faktiskt hade rätt. Kanske också ett uttryck för besvikelse och bitterhet mot läkarna? Rentav en sofistikerad hämnd mot dem som inte trodde på henne?

Texten ger onekligen anledning till eftertanke. Jag tror vi alla i detta skrå tvingas erkänna, att vi ibland känner tveksamhet inför symtombeskrivningar vi finner märkliga.

De stämmer inte med läroboken eller vår kunskap. Resultat av olika prov och undersökningar utfaller normalt. Var skall man dra gränsen för fortsatt utredning? Är det trots allt inte psykosomatiskt?

Beteckningen SVBK är idag bekant även för allmänheten, men vi ligger steget före och uppfinnar nya namn med samma innebörd.

Samtidigt lär oss erfarenheten inte sällan, att uttrycket »kunden har alltid rätt» kan appliceras även inom medicinen. I en butik föll min blick vid ett tillfälle på en skylt vid kassan och på min fråga svarade innehavaren att det var till hjälp att snegla på densamma i mötet

med en besvärlig kund. Texten var följande:

**THE CUSTOMER IS ALWAYS RIGHT
Sometimes confused, misinformed,
rude, stubborn,
changeable and
even downright stupid
BUT NEVER WRONG!**

Vi nödgas konstatera att vi ständigt ser nya variationer på temat, att vi aldrig blir fullärd. Vårt oförstånd inför en – i vårt tycke – konstig sjukdomsbild kan bero på att den sjuke har svårt att verbalisera sina symtom. Vi kanske ställer fel frågor eller tolkar informationen fel. De undersökningar som utförts kanske inte är de rätta, och vi vet att våra metoder ibland är otillräckliga.

Visst, det finns hypokondriker eller patienter som somatiserar sina besvär och inledningsvis konfunderar och slutligen irriterar oss. Vi bör nog ställa oss frågan om det är en like till »BP Roberts» som ohjälpt lämnat mottagningsrummet, när vi suckande griper efter diktafonen?!

KRÖNIKÖREN

MAGNUS CARLSSON
överläkare, medicinska kliniken,
Länssjukhuset Ryhov, Jönköping.

” Vår Herre har skapat
nötterna, men han har inte
knäckt dem ”

J W von Goethe